

הדרך הייתה רחוקה, ופרוטה לא הייתה מצויה בכיסו. אבל, אש תשוקתו לארץ ישראל הלהיבתו ועבר ממקום למקום עד שהגיע לטריאסטי. ראה אניות מפליגות ליפו, ובכיסו אין פרוטה לפרטה. היה בא כל יום לנמל, ועיניו כלות לרדת לאחת האניות. נגש אליו אדם אחד ואמר לו: רואה אני אותך כאן כמעט כל יום. אין דרכי להתערב בעניינם של אחרים, אבל אתה יוצא מן הכלל. כשאתה רואה אניה באה, לבך יוצא לקראתה. אמור נא לי, מה ענייך כאן?

פתח את לבו ואמר: רוצה אני לעלות לארץ ישראל, ואין לי כסף כדי לקנות כרטיס נסיעה, ואני מצפה ליום שיארע לי נס. אמר לו האיש: לארץ ישראל אתה רוצה לנסוע? הרי נדמנה לי מצוה על ידיך ולא אחמיצנה. בירושלים יש לי אמה זקנה, ואני רוצה לשלוח לה על ידיך סכום כסף. טול את הכסף וקנה כרטיס, ולכשתבוא לירושלים תלך אל הכותל המערבי ותחזיר לה את הכסף.

זכה אותו האיש והגיע לירושלים. הלך לכותל ושאל שם על אישה זקנה, שדרכה להיות על יד הכותל. אמרו לו: הרבה נשים זקנות באות אל הכותל, זקנה זקנה ותפילותיה.

הבין האיש שהכוונה הייתה לכנסת ישראל...

כי גם התפילה נקראת עבודה. אבל כשהגענו ראשונים אל הכותל ואנשינו התחילו להתפלל על ידו, הרגשתי כאילו אלפים ורבבות מדורי דורות ממלאים את הכותל, וטעמתי בפעם הראשונה בימי חיי טעם תפילה.

מאז אני בא לשם ויודע למה אני בא.

מקובל כי בית הכנסת הישן בפראג הוא העתיק ביותר בעולם. מדינות וערים נחרבו, בתים נהרסו ובית כנסת זה עומד על תלו. הרבה טעמים נתנו לדבר, זה אומר בכה וזה אומר בכה. ורובם אינם מתקבלים על הדעת.

אבל טעם אחד שמעתי, ואפשר שהוא הטעם: בית כנסת זה נבנה מאבני הכותל המערבי וכוחו מכוח הכותל.

ולעתיד לבוא, כשתעלה ארוכה לחומת ירושלים, ישיבו בניה את אבניה ולא תתפזרנה עוד.

מעשה באדם מישראל שישב בגולה וגעגועיו תקפו עליו לעלות לארץ אבותיו. צרף מחשבה למעשה והתחיל ללכת לארץ ישראל.

וקרא זה אל זה ואמר תגובות

מאמרו של רפי אוסטרופ על ישיבת חכמי לובלין, גרר תגובות חריפות ביותר, בצד פניות המבקשות רשות לפרסמו בכתבי עת שונים. זכות הדעה הלעומתית ניתנת כאן להרה"ג שמואל ראטה שליט"א מבני ברק ולדוד אשכנזי עורך כתב עת ממרכז אירופה.

ולאן אבדו הישיבות בגוש קטיף?

/ הרה"ג שמואל ראטה שליט"א

ובכן אני תמה על הכותב הנכבד למה נעצר בתקופה שלפני השואה, ומשמיע את טענותיו על רבי מאיר שפירא בלבד, הרי טענה זו עצמה היה יכול להשמיע גם על הישיבות שהוקמו במשך מאות שנים בפולין. למשל הישיבה הראשונה של חכמי לובלין, הישיבה של מהר"ם ומהרש"ל, הרי ישיבה זו חרבה בשנות ת"ח ות"ט. למה הוא לא מלין על אותם חכמי ישראל שלא ראו את הנולד, ולא חזו את חורבן קהילות ישראל בשנות ת"ח ות"ט. ומה עם רש"י ותוספות שהקימו את ישיבתם בגרמניה ובצרפת והן חרבו במסעות הצלב.

אלא מאי, הטענה היא על רבי מאיר שפירא דוקא, שהרי בזמנו כבר החל ישוב ארץ ישראל מחדש במאות אלפים של יהודים, והטענה היא למה לא הקים ישיבתו באר"י בזמן פריחתה מחדש. ובמילים אחרות הקושיא היא למה לא יצא רבי מאיר שפירא נגד דעתם של רוב רובם של גדולי ישראל שבאותו הדור, כמו החפץ חיים ואחרים, שהתנגדו לרוח שיצאה מבית מדרשו של הרב קוק ליישב את ארץ

קראתי בעיון את מאמרו של רפי אוסטרופ, ובהתחלה די הסכמתי לדברים. גם אני חושב שאין צורך להשקיע כוחות לחדש את ישיבת חכמי לובלין על אדמת פולין, ואין זה אלא גימיק פירסומי בעלמא. עדיף להשקיע כספים בישיבות קיימות בארץ ישראל ובארה"ב וכדו'. אבל בהמשך דבריו כשהחל להביע טענות מוסוות וגלויות על כך שרבי מאיר שפירא לא נסחף בזרם הציוני חלוצי, ולא השכיל להקים את ישיבתו בארץ ישראל של טרום השואה, כבר התחלתי לנוע באי נוחות. הכותב מרמז ברמז עבה שרבי מאיר שפירא חרף את גורלם של תלמידיו ושל ישיבתו לכליה, בכך שלא הקים את ישיבתו באר"י. ואף שהוא כותב שאין הוא מלין על כך שרבי מאיר לא ראה את הנולד, אך בכל זאת הוא כותב בפירוש שרבי מאיר טעה בגדול, ואילו הישיבה הייתה מוקמת באר"י, היא הייתה היום בכמות ובאיכות לפחות כמו ישיבת מיר.

ישראל בעלייה המונית של בני תורה וכו'. וזאת בגלל שמאחורי העלייה הזו עמדה רוח חלוצית של מחללי שבת פורקי עול והחשש היה גדול כמובן והדברים עתיקים.

זאת ועוד, האם בדיעבד נאמר שאותם גדולי ישראל אכן טעו בהחלטתם. ובכן נציג את הדברים בעדינות בצורה זו. מנין לו לכותב הנכבד שאילו הישיבה הייתה מוקמת באר"י היא הייתה היום לישיבה גדולה ומפוארת כמו ישיבת מיר. אולי מה שקרה לרבים מהחרדים שעלו לארץ ישראל בשנים שקדמו לשואה, היה קורה גם לישיבת חכמי לובלין, והיא הייתה הפוכת מישיבה קדושה לישיבה תיכונית במקרה הטוב. ועם כל הכבוד לישיבות אלו, רבי מאיר שפירא בוודאי לא היה מרוצה

מישיבה כזו בלשון המעטה.

ובלי להזדקק לדבריו של בני לאו, אני תמה האם הכותב שהוא יו"ר המועצה הדתית בגוש עציון, בטוח בקיומם של הישיבות בגוש לעולמי עד, כפי שחשבו מקימי הישיבות בגוש קטיף, או שמפעם לפעם מתגבש איזה חשש לליבו.

ולסיום יש לי הערת אגב, דוקא יש המשך ישיר לישיבת חכמי לובלין באר"י, היא הוקמה על ידי תלמידו של רבי מאיר שפירא, ה"ה מרן הגר"ש ואזנר שליט"א, ויש לה אלפי תלמידים ובוגרים בליעה"ר כולם יראים ושלימים.

מיתת הגוף או מיתת הנשמה?

/ דוד אשכנזי

אני חושש להעלות על הכתב את הלשון כי יאשימו אותי בהסתה... זו היא בדיוק הסיבה שרבי מאיר שפירא הקים את ישיבתו בלובלין ולא בא"י.

מה גם שעשה זאת בהוראתם הישירה של ה"אמרי אמת" מגור ראש יהדות פולין, ומורו ורבו הרבי מטשארטקוב. שניהם אינם חשודים "בשנאת" ארץ ישראל, ועודדו ותמכו התרחבות היישוב בא"י, אך מכאן עד לשלוח 400 בחורים צעירים לארץ ציה ועייף כאשר מחוץ תשכל חרב הכפירה הציונית וגרורותיה מהמזרחי, ומחדרים אימה המלחמה עם הערבים (יש לזכור ששנה קודם בתרפ"ט נרצחו בחורים רבים הי"ד בחברון) ארוכה הדרך.

ד. שיקום ושיחזור ישיבת לובלין כיום היא הכרחית. דווקא בעת שרבים הקמים ומכחישים את השואה, צריך להקים ולשחזר את מרכזי היהדות באירופה, לקיים זכור את אשר עשה לך עמלק... לא תשכח! שאנו לא נשכח, ושאחרים לא ישכחו!!!

ה. אם חושש הוא כ"כ משליחת אברכים מא"י לחו"ל, אל דאגה לא יקבלו לכולל אברכים מא"י, אלא רק אברכים המתגוררים באירופה או בארה"ב, ולא נוריד אברכים מא"י לצרכי פרנסה.

ו. בטוח אני, שאילו היה מקבל "הכותב" את האפשרות לשחזר את מבני גוש קטיף, היה עושה זאת, ולא היה מסתכל על המיליונים הרבים הכרוכים בזה, שבסכומים אלו אפשר לעבות ולהרחיב את היישובים הקיימים, בגשמיות וברוחניות...

אמר מי שאמר "כל אחד והבן לאדן הפרטי שלו", לענינו "כל אחד והזכור הפרטי שלו".

דוד אשכנזי

אירופה

א. רבי מאיר שפירא, בדרשתו המפורסמת, באומרו "קידשה לשעתה קידשה לעתיד לבוא", כיוון תחילה אל הישיבה הגדולה שהייתה בלובלין בשנת 1515 לס', בראשות הגאון הגדול רבי שכנא מלובלין. בדרשתו הוא נשא תפילה, שהישיבה תמשיך בקדושתה ותזכה לעלות לא"י. ואכן מיד אחרי המלחמה הוקמה שוב ישיבת חכמי לובלין בבני ברק, בראשותו של הגאון רבי שמואל ואזנר שליט"א.

ב. אילו היה רבי מאיר שפירא שומע ל"עצתו" של הכותב, והיה מקים את ישיבתו בפלשתינא דאז, קרוב לוודאי שהישיבה לא הייתה קיימת היום. רבים מבחוריה היו נוהים אחרי תנועות המרי, והיו נסחפים בסחף "החופשיות" וחוזרים ל"הגנה", אצ"ל ולח"י, כמו תלמידים רבים שהיו אז בארץ, וביניהם (ואולי בראשם) תלמידי הראי"ה קוק.

ג. קיבלתי ושמעתי מעד שהיה בשעת מעשה: כשהאדמו"ר הקדוש, רבי אהרן מבעלז עלה לארץ ישראל, שבת בשבתו הראשונה בחיפה. יהודי חסיד בעלז שהתגורר בבני ברק נסע אליו לשבת, ונכנס אליו ביום ששי בטענה אדירה: לפני המלחמה נסע יהודי עם כל משפחתו לא"י, ונכנס להיפרד מהרבי בבעלז, שאלו הרבי אם בנו הגדול בן החמש עשרה גם נוסע עמו? ענה היהודי "הן". אמר לו הרבי, אל תקח אותו עמך, תשאיר אותו כאן בבעלז. היהודי ציית, ויותר לא ראה את בנו ...! נכנס היהודי אל הרבי ביום ששי הראשון לשהותו בארץ ישראל, ואחרי ברכת השלום שאל "רבי, השארתי לך פיקדון, את מאירל, תחזירו לי אותו...!!!". הרבי הרכין את ראשו ולא ענה! בשבת בבוקר בעת עריכת השולחן, אמר הרבי: באירופה הייתה גזרה על הגוף, כאן בארץ ישראל ל"ע יש גזרה על הנשמה, וכשישנה הברירה אם למות מיתת הגוף או מיתת הנשמה, צריך לבחור במיתת הגוף. (במקור הרבי אמר חריף יותר בגנות הציונים, אך